

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/46/2018
Identifikačné číslo spisu: 2015200874
Dátum vydania rozhodnutia: 18.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2015200874.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: Q. Š., nar. XX. J. XXXX, bytom B. Č.. XXXX/XX, W., proti žalovanému: Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom Žellova 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PV301/00009/2015/R zo dňa 22. októbra 2015, za účasti: Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., so sídlom Panónska cesta 2, Bratislava, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 12. júla 2017, č. k. 20S/114/2015-49, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti z a m i e t a .
- II. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- III. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.
Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) právoplatným rozsudkom č. k. 20S/114/2015-49 zo dňa 12. júla 2017 postupom podľa § 190 v spojení s § 491 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania rozhodnutia žalovaného č. PV 301/00009/2015/R zo dňa 22. októbra 2015, ktorým zamietol jej odvolanie a potvrdil platobný výmer č. PV 301/00009/2015 zo dňa 21. januára 2015 vydaný Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín, ukladajúci žalobkyňi povinnosť zaplatiť Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s. podľa § 16 ods. 1 a 2 písm. d) zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 580/2004 Z.z.“) preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie za obdobie od 1. augusta 2011 do 31. decembra

2012 v sume 1.813,07 eur určenej podľa § 20 ods. 5 zák. č. 580/2004 Z.z. z priemernej mesačnej mzdy a náhradu trov konania vo výške 5,- eur.

2. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobkyňa namietala, že žalovaný sa nedostatočne zaoberal jej námietkami, ktoré vyhodnotil ako nerelevantné, pričom § 20 ods. 5 zák. č. 580/2004 Z.z. podmieňuje vyčíslenie preddavkov z priemernej mesačnej mzdy tým, že platiteľ nepredloží podklady potrebné pre správny výpočet preddavkov, avšak v jej prípade takáto skutočnosť nenastala, nakoľko všetky dostupné podklady poisťovni poskytla už listom z 24. júla 2013, v ktorom uviedla, že od 25. februára 1995 do 4. augusta 2004 bola poisťovcom, za ktorého platí poisťné štát, a odvtedy je ženou v domácnosti bez príjmu. V súvislosti s § 16 ods. 2 písm. d) a § 13 ods. 3 zák. č. 580/2004 Z.z. poukazovala na to, že nakoľko v predmetnom období nemala žiaden príjem, preddavok 14 % z ňou určenej sumy predstavuje 0,- eur. Žalobkyňou nedošlo k porušeniu zákona alebo nesplneniu oznamovacej povinnosti, a preto vydanie platobného výmeru potvrdeného rozhodnutím žalovaného považovala za neopodstatnené. Ani poisťovňa žalobkyňu nevedela zaradiť do žiadnej kategórie platiteľa podľa zákona, a teda ani sama nemohla vedieť, ako má byť zaradená, resp. že má byť prihlásená ako samoplatiteľka, pričom pokiaľ nemá žiaden príjem, nemôže uhrádzať ani zdravotné poistenie. Zo strany poisťovne jej nebolo poskytnuté adekvátne poučenie a nebolo od nej vyžadované, aby oznámila sumu, z akej bude preddavky uhrádzať, ale iba aby oznámila platiteľa poisťného.

3. Krajský súd uviedol, že podľa žalovaného napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi vychádzajúc zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu, keď obsahuje všetky predpísané náležitosti a výška preddavkov na poisťné na verejné zdravotné poistenie bola predpísaná v súlade so zák. č. 580/2004 Z.z. Žalobkyňa za obdobie od 1. augusta 2011 do 31. decembra 2012 zdravotnej poisťovni napriek výzvam z 11. júla 2013 a 22. júla 2014 neoznámila platiteľa poisťného, keď uvádzala iba, že nemá žiaden príjem na účely zák. č. 580/2004 Z.z. Skutočnosť, že žalobkyňa nemá žiaden príjem, ju nezbavuje povinnosti uhrádzať poisťné na verejné zdravotné poistenie.

4. Účastník správneho konania - Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. - uviedol, že žalobkyňa na jeho výzvu neuhradila pohľadávku na zdravotnom poistení. Nakoľko neakceptoval jej námietky proti výkazu nedoplatkov, v zmysle § 17a ods. 6 zák. č. 580/2004 Z.z. podal návrh žalovanému na vydanie platobného výmeru, pričom jeho vydaniu i výkazu nedoplatkov predchádzala jeho komunikácia so žalobkyňou v rokoch 2013-2014, v rámci ktorej žalobkyňa nepreukázala, že za ňu platí poisťné štát, resp. zamestnávateľ, nie je ani samostatne zárobkovo činná osoba a neoznámila, že by sa považovala za platiteľa poisťného podľa § 11 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z., pričom tento zákon o zdravotnom poistení nepozná pojem ženy v domácnosti. Žalobkyňa napriek opakovaným výzvam poisťovni neoznámila platiteľa poisťného. Je zdravotne poistenou v zmysle § 11 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z., nespadá do kategórie, kedy by za ňu poisťné uhrádzal štát, pričom zákon upravuje minimálne sadzby poisťného, ktoré by v prípade, že by žalobkyňa oznámila platiteľa poisťného, resp. určila sumu, z ktorej hodlá preddavky uhrádzať, boli v polovičnej sadzbe ako je suma určená rozhodnutím úradu.

5. Správny súd uviedol, že v systéme slovenského verejného zdravotného poistenia zabezpečujúceho občanom zdravotnú starostlivosť je poistenou každá osoba s trvalým pobytom na území Slovenska, pričom účastníkom poistenia je aj osoba dobrovoľne nezamestnaná, ktorá je rovnako povinná platiť odvody na zdravotné poistenie. Podmienky výnimky z tejto zásady spočívajúce v účasti na zdravotnom poistení v inom štáte zo zákonom stanovených dôvodov žalobkyňa zrejme nespĺňa a ich splnenie v konaní ani netvrdila.

6. Zo spisového materiálu mal správny súd za preukázané, že žalobkyňa na výzvy zdravotnej poisťovne na oznámenie platiteľa poisťného na obdobie od 1. augusta 2011 (okrem iného) z 11. júla 2013 a 22. júla 2014 s upozornením na postup podľa § 23 ods. 13 zák. č. 580/2004 Z.z. (v prípade neoznámenia platiteľa poisťného v lehote 8 dní) a jej zaevidovaní ako osoby, ktorá si poisťné za uvedené obdobie platí sama a bude jej vyčíslený preddavok z priemernej mesačnej mzdy podľa § 20 ods. 5 zák. č. 580/2004 Z.z., ako aj na vyjadrenia poisťovne k vysporiadaniu poisťných vzťahov zo 7. augusta 2013 a 20. septembra 2013 a ďalšie vyjadrenie a upovedomenie poisťovne zo 7. augusta 2014 a 15. októbra 2014

reagovala listami z 22. augusta 2013, 18. októbra 2013, 30. júla 2014, 13. augusta 2014 a 22. októbra 2014 prakticky totožného obsahu, ktorými poisťovni oznámila, že od 5. augusta 2004 nemá žiaden príjem, ktorým sa rozumie príjem na účely zák. č. 580/2004 Z.z.

7. Podľa názoru krajského súdu v súlade so stanoviskom žalovaného a zdravotnej poisťovne obsah podaní žalobkyne konštatujúci výlučne absenciu jej príjmu nemožno považovať za oznámenie platiteľa poistného v zmysle § 23 ods. 1 písm. b) zák. č. 580/2004 Z.z. Nesplnenie oznamovacej povinnosti napriek výzve pritom odôvodňuje prístup poisťovne k žalobkyni ako platiteľke poistného podľa § 11 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. a legalizuje postup, ktorý vyústil do vyčíslenia preddavku na poistné podľa § 20 ods. 5 zák. č. 580/2004 Z.z. z priemernej mesačnej mzdy.

8. Krajský súd v zmysle uvedeného v rozhodnutí žalovaného obsahujúcim všetky zákonom predpísané náležitosti, vrátane jasného a zrozumiteľného vysporiadania sa s odvolacími námietkami žalobkyne, ako aj v postupe predchádzajúcom vydaniu rozhodnutia, nezistil nedostatky odôvodňujúce zrušenie napadnutého rozhodnutia, a preto žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 v spojení s § 491 ods. 1 SSP zamietol.

9. Krajský súd o trovách konania rozhodol s poukazom na skutočnosť, že úspešný žalovaný a jeho procesné stanovisko zastávajúci ďalší účastník sa práva na ich náhradu voči žalobkyni vzdali, a preto im nárok na náhradu trov konania nepriznal.

II.

Kasačná sťažnosť

10. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote s poukazom na § 440 ods. 1 písm. g) SSP kasačnú sťažnosť. Uviedla v nej, že § 10b zák. č. 580/2004 Z.z. jasne a jednoznačne stanovuje, čo pokladá za zárobkovú činnosť, resp. príjem, z ktorého je poistenec povinný odvádzať poistné. Nakoľko je však ženou v domácnosti bez akéhokoľvek príjmu, nemá príjem, z ktorého by platila poistné a bola by teda nútená vykonávať nejakú z uvedených zárobkových činností uvedených v § 10b zák. č. 580/2004 Z.z. a poberať tak príjem.

11. Žalobkyňa ďalej poukázala na Ústavu Slovenskej republiky (čl. 18 ods. 1, čl. 12 ods. 4), v zmysle ktorej „Nikoho nemožno poslať na nútené práce alebo nútené služby“, keď „Nikomú nemôže byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody“.

12. Podľa § 13 ods. 3 zák. č. 580/2004 Z.z. vymeriavací základ poistenca, ktorý nie je zamestnancom ani samostatne zárobkovo činnou osobou, ani osobou, za ktorú má platiť poistné štát, je základ dane z príjmu zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. c) až e) zák. č. 580/2004 Z.z. Ak poistenec takýto príjem nemá, je vymeriavacím základom ním určená suma. V zmysle uvedeného zákonodarca pri písaní zákona počítal s možnosťou nulového príjmu poistenca, a preto dal možnosť poistencovi samému v tomto prípade určiť si vymeriavací základ. Ak by bol poistenec povinný platiť poistné aj v prípade, že nemá žiadny príjem, bol by zákonodarca v § 13 ods. 3 zák. č. 580/2004 Z.z. ustanovil, že ak poistenec nemá príjem, je vymeriavacím základom vymeriavací základ podľa § 13 ods. 9 písm. a) a § 10.

13. Podľa § 16 ods. 2 písm. d) zák. č. 580/2004 Z.z. pre poistenca, ktorý nie je zamestnancom ani samostatne zárobkovo činnou osobou a ani osobou, za ktorú poistné platí štát je preddavok (14 %) z ním určenej sumy. Nakoľko však žalobkyňa v spornom období nemala žiadnu zárobkovú činnosť, a teda ani žiadny príjem, tak v zmysle uvedeného je ňou určený vymeriavací základ a ňou určená suma 0,- Eur v súlade so zákonom (14 % z 0,- je 0,- Eur).

14. Podľa názoru žalobkyne sa Krajský súd v Trnave nevysporiadal s jej námietkou o splnení si oznamovacej povinnosti, a to aj napriek tomu, že žalovanému nemohla oznámiť iné skutočnosti ako to, že je žena v domácnosti bez akéhokoľvek príjmu, pričom ani žalovaný ju nebol schopný zaradiť do žiadnej z kategórií platiteľa poistného.

15. Žalobkyňa mala za to, že krajský súd mal rozhodnutie žalovaného zrušiť, nakoľko konštatovať, že rozhodnutie žalovaného obsahuje všetky predpísané náležitosti vrátane jasného a zrozumiteľného vysporiadania sa s jej odvolacími námietkami, by mohol len v tom prípade, ak by jasne, zrozumiteľne a vyčerpávajúco odôvodnil všetky jej žalobné námietky, k čomu však neprišlo. Krajský súd sa nevysporiadal dostatočne a spravodlivo a objektívne s námietkami žalobkyne, nevyvrátil presvedčivo jej argumentáciu, osvojil si argumenty žalovaného bez toho, aby boli riadne preskúmané a správne právne posúdené žalobkyňou aplikované ustanovenia zákona, na základe čoho konanie ako celok nevykazuje znaky spravodlivosti.

16. Žalobkyňa navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 12. júla 2017, č. k. 20S/114/2015-49, zrušil, prípadne zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie žalovaného č. PV301/00009/2015/R zo dňa 22. októbra 2015 a Platobný výmer Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom Legionárska 17, Trenčín č. PV 301/00009/2015 zo dňa 21. januára 2015 a vec mu vráti na ďalšie konanie. Zároveň navrhla, aby súd priznal jej kasačnej sťažnosti odkladný účinok.

III.

Vyjadrenia účastníkov

17. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sa nestotožnil s dôvodmi v nej uvedenými a navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietol.

18. Všeobecná zdravotná poisťovňa (ďalej len „VŠZP“) ako účastník konania vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti s poukazom na ustanovenia § 2 ods. 1, § 3 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. uviedla, že žalobkyňa je jej poistencom od 25. februára 1995 nepretržite, je osobou s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, a teda povinne verejne zdravotne poistená v Slovenskej republike, na základe čoho jej vyplývajú povinnosti, ktoré ukladá zákon.

19. VŠZP uviedla, že zákon č. 580/2004 Z.z. v § 10b definuje zárobkovú činnosť a z nej vyplývajúce príjmy, ktoré sú vymeriavacím základom pre platenie poistného na verejné zdravotné poistenie. Na druhú stranu, zákon neukladá povinnosť dosahovať príjem, zákon ukladá povinnosť oznámiť platiteľa poistného, a to priamo poistencovi alebo iným zákonom určeným subjektom. V § 11 ods. 1 a 2 zák. č. 580/2004 Z.z. je uvedený taxatívny výpočet platiteľov poistného. Explicitne uvádza, kto a za akých podmienok je platiteľom poistného na verejné zdravotné poistenie. Zákon nepozná iného platiteľa ako je uvedené v § 11. Napriek uvedenému, žalobkyňa vo svojich vyjadreniach neuviedla žiadneho platiteľa, ktorý by bol platiteľom poistného za žalobkyňu v spornom období, t. j. od 1. augusta 2011 do 31. decembra 2012. Pojem alebo kategóriu, ktorú žalobkyňa oznamovala ako „žena v domácnosti“ nie je v zmysle zák. č. 580/2004 Z.z. zákonom definovaný platiteľ, čo bolo žalobkyni oznámené listom zo 7. augusta 2014.

20. K § 13 ods. 3 zák. č. 580/2004 Z.z., na ktorý sa žalobkyňa odvolávala VŠZP uviedla, že tento účelovo vytŕha z kontextu ustanovenia § 13 ods. 9 a 10 zák. č. 580/2004 Z.z., kde je uvedená výška minimálnych vymeriavacích základov. A teda ak je osoba bez príjmu a evidovaná ako osoba dobrovoľne nezamestnaná v zmysle § 11 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. neznamená to, že vymeriavací základ môže byť 0,- Eur, ale minimálny vymeriavací základ za kalendárny mesiac je v sume 329,60 Eur pre kalendárny rok 2011 a 339,89 Eur pre kalendárny rok 2012, čo platí ak si poistenec splnil oznamovaciu povinnosť podľa § 23 zák. č. 580/2004 Z.z.

21. K § 16 ods. 2 písm. d) zák. č. 580/2004 Z.z. VŠZP uviedla, že žalobkyňa v prípade určenia výšky preddavku v zmysle § 11 ods. 2 postupuje nesprávne, keď sa jedná o účelový výklad žalobkyne, ktorá opomenula § 16 ods. 8 zák. č. 580/2004 Z.z., kde je uvedená minimálna výška preddavku na verejné zdravotné poistenie v prípade platiteľa podľa § 11 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. V roku 2011 bola minimálna výška preddavku v sume 46,06 Eur a v roku 2012 v sume 47,58 Eur.

22. VŠZP uviedla, že žalobkyňa sa opakovane vo svojej argumentácii odvoláva na ustanovenia zákona, ktoré sa viažu k platiteľovi v zmysle § 11 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z., ale sa nepovažuje za samoplatiteľa v zmysle § 11 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. a ani na opakované výzvy neoznámila, kto je platiteľom poistného v spornom období. Teda nesplnila si zákonnú povinnosť. Vyjadrenia žalobkyne, že „nemá žiadny príjem“ nie sú splnením oznamovacej povinnosti, na základe čoho VŠZP uvedené nemôže akceptovať.

23. VŠZP pri riešení nespĺnenej oznamovacej povinnosti zo strany žalobkyne postupovala v zmysle § 23 ods. 13 zák. č. 580/2004 Z.z. v znení účinnom od 1. augusta 2011. Žalobkyňa bola poslaná Výzva na oznámenie platiteľa poistného z 22. júla 2014 a Písomné upovedomenie z 15. októbra 2014, ktoré osobne prevzala, t. j. jej boli doručené v zmysle § 17b zák. č. 580/2004 Z.z., a zaevidovaná kategória platiteľa v zmysle § 11 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. Z dôvodu nesplnenia oznamovacej povinnosti boli vypočítané preddavky na verejné zdravotné poistenie z priemernej mesačnej mzdy v sume 1.813,07 Eur, teda 104,23 Eur mesačne v roku 2011 a 107,66 Eur v roku 2012 za sporné obdobie od 1. augusta 2011 do 31. decembra 2012.

24. VŠZP uviedla, že eviduje voči žalobkyne stále obdobia bez zdokladovaného platiteľa poistného, a to od 1. septembra 2005 do 31. júla 2005 a od 1. januára 2013. Ak je žalobkyňa bez príjmu, nevykonáva závislú činnosť, nie je samostatne zárobkovo činnou osobou, má možnosť byť napríklad evidovaná na príslušnom úrade práce a v tomto prípade by bol platiteľom štát v zmysle § 11 ods. 7 písm. c) zák. č. 580/2004 Z.z.

25. VŠZP poukazovala tiež na § 449 ods. 1 SSP, podľa ktorého musí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom, pričom toto ustanovenie v ods. 2 pripúšťa výnimky, pod ktoré ale oblasť zdravotného poistenia nespadá, pričom v kasačnej sťažnosti nie je preukázané žalobkyňou dosiahnutie vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa.

26. V zmysle vyššie uvedeného VŠZP navrhla, aby krajský súd kasačnú sťažnosť odmietol, resp. aby kasačný súd kasačnú sťažnosť vrátane návrhu žalobkyne na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti, zamietol.

27. Žalobkyňa k vyjadreniu VŠZP uviedla, že zák. č. 580/2004 Z.z. jasne stanovuje, čo pokladá za zárobkovú činnosť (príjem), z ktorého je poistenec povinný odvádzať poistné. Nešpecifikuje žiadne pojmy týkajúce sa profesii či pracovného zaradenia, iba zárobkovú činnosť (príjem). VŠZP účelovo používa znenie § 13 ods. 3 zák. č. 580/2004 Z.z. v obmedzenom výklade. VŠZP všetky jej písomnosti od 24. júla 2013 označila ako „nečitateľný originál“ čo bolo účelové, pričom rovnako za „nečitateľný originál“ považuje rodné listy detí žalobkyne vydané Obvodným úradom Skalica. Tieto písomnosti boli doručované VŠZP Senica a nikto od roku 2013 až do podania predmetného vyjadrenia, t. j. do roku 2017 nepoukazoval ich nečitateľnosť, pričom všetky tieto písomnosti sú čitateľné.

28. Ďalej poukázala na to, že ani žalovaný nevedel žalobkyňu zaradiť do žiadnej z kategórií platiteľa poistného.

29. K tvrdeniu o povinnom zastúpení pri podaní kasačnej sťažnosti žalobkyňa uviedla, že sú účelové s poukazom na § 6 ods. 2 písm. c), § 199 ods. 1 písm. e) a § 449 ods. 2 písm. b) SSP.

IV.

Posúdenie veci kasačným súdom

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g) SSP) napadnutý rozsudok krajského súdu preskúmal bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne bola podaná nedôvodne.

31. Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. verejné zdravotné poistenie vzniká narodením, ak ide o fyzickú osobu s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (§ 3 ods. 2) alebo o nezaopatreného rodinného príslušníka podľa § 3 ods. 3 písm. h).

32. Podľa § 11 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. na účely tohto zákona je povinný platiť poistné

- a) zamestnanec,
- b) samostatne zárobkovo činná osoba,
- c) zamestnávateľ,
- d) štát,
- e) platiteľ dividend.

33. Podľa § 11 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. poistné je povinná platiť aj osoba, ktorá je verejne zdravotne poistená podľa tohto zákona a nie je

- a) zamestnancom,
- b) samostatne zárobkovo činnou osobou alebo
- c) osobou podľa odseku 7.

34. Podľa § 12 ods. 1 písm. e) zák. č. 580/2004 Z.z. sadzba poistného je pre poistenca podľa § 11 ods. 2 14% z vymeriavacieho základu; ak je poistenec podľa § 11 ods. 2 osoba so zdravotným postihnutím, sadzba poistného je 7% z vymeriavacieho základu.

35. Podľa § 13 ods. 3 zák. č. 580/2004 Z.z. vymeriavací základ poistenca podľa § 11 ods. 2 je základ dane z príjmov zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. c) až e). Ak poistenec takýto príjem nemá, je vymeriavacím základom ním určená suma.

36. Podľa § 13 ods. 10 zák. č. 580/2004 Z.z. na účely tohto zákona sa pojmom minimálny základ samostatne zárobkovo činnnej osoby a poistenca podľa § 11 ods. 2 rozumie 50% z priemernej mesačnej mzdy.

37. Podľa § 16 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. platiteľ poistného je povinný vypočítať, platiť a odvádzať preddavok na poistné na účet príslušnej zdravotnej poisťovne v každom kalendárnom mesiaci. Preddavok na poistné sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nadol.

38. Podľa § 16 ods. 2 písm. d) zák. č. 580/2004 Z.z. preddavok na poistné je povinný vypočítať, platiť a odvádzať, ak tento zákon neustanovuje inak, poistenec podľa § 11 ods. 2 vo výške určenej sadzbu poistného [§ 12 ods. 1 písm. e)] z ním určenej sumy.

39. Podľa § 20 ods. 5 zák. č. 580/2004 Z.z. účinného do 31. decembra 2016, ak zamestnávateľ, samostatne zárobkovo činná osoba alebo platiteľ poistného podľa § 11 ods. 2 nepredloží príslušnej zdravotnej poisťovni podklady potrebné na správny výpočet preddavku na poistné a poistného, môže príslušná zdravotná poisťovňa vyčísliť preddavok na poistné a poistné z priemernej mesačnej mzdy.

40. Podľa § 23 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. poistenec je povinný oznámiť príslušnej zdravotnej poisťovni najneskôr do ôsmich dní

- a) zmenu mena, priezviska, rodného čísla a zmenu trvalého pobytu,
- b) zmenu alebo vznik platiteľa poistného,
- c) skutočnosti rozhodujúce pre zánik verejného zdravotného poistenia (§ 55 ods. 2 a 3) a vrátiť preukaz poistenca,
- d) skutočnosti rozhodujúce pre vznik povinnosti štátu platiť za neho poistné podľa § 11 ods. 7 písm. g), j), k), l), r) a v),
- e) skutočnosti rozhodujúce pre zmenu sadzby poistného (§ 12).

41. Podľa § 23 ods. 13 zák. č. 580/2004 Z.z. účinného do 31. decembra 2016, poistenec, ktorý ani na výzvu zdravotnej poisťovne nesplní oznamovaciu povinnosť do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, sa

na účely tohto zákona považuje za platiteľa poistného podľa § 11 ods. 2. Výzva zdravotnej poisťovne musí byť písomná a musí obsahovať poučenie o následkoch nesplnenia oznamovacej povinnosti v lehote podľa prvej vety. O skutočnosti, že poistenec sa považuje za platiteľa poistného podľa § 11 ods. 2, zdravotná poisťovňa poistenca písomne upovedomí. Na doručovanie výzvy a písomného upovedomenia sa vzťahuje § 17b. V písomnom upovedomení zdravotná poisťovňa oznámi poistencovi aj výšku pohľadávky, ktorá v súvislosti s týmto postupom zdravotnej poisťovni vznikla. Pri vyčíslení pohľadávky postupuje zdravotná poisťovňa v súlade s § 20 ods. 4 a 5.

42. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o zamietnutí odvolania žalobkyne proti platobnému výmeru vydanému Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín ukladajúcemu žalobkyni povinnosť zaplatiť Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s. preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie za obdobie od 1. augusta 2011 do 31. decembra 2012 v sume 1.813,07 eur určenej podľa § 20 ods. 5 zák. č. 580/2004 Z.z. z priemernej mesačnej mzdy a náhradu trov konania vo výške 5,- eur.

43. Spornou v konaní nebola skutočnosť, že žalobkyňa bola v období od 1. augusta 2011 do 31. decembra 2012 bez platiteľa poistného, keď nebola zamestnaná, samostatne zárobkovo činná osoba a ani evidovaná na príslušnom Úrade práce, a teda platiteľom poistného za ňu nebol štát. Spornou v konaní bola otázka platenia preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie za toto obdobie a otázka ich výšky.

44. Žalobkyňa sa v predmetnej veci odvolávala na skutočnosť, že VŠZP riadne oznámila, že v spornom období bola ženou v domácnosti a nemala žiadny príjem. Kasačný súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom krajského súdu ako aj žalovaného a VŠZP, že žalobkyňa si oznamovaciu povinnosť, kto bol platiteľom poistného v spornom období voči VŠZP riadne nesplnila.

45. Z podkladov administratívneho spisu je zrejmé, že VŠZP žalobkyňu viacerými listami vyzvala na oznámenie platiteľa poistného v spornom období, pričom obsahom listov bola aj definícia jednotlivých platiteľov poistného, t. j. VŠZP uviedla, že platiteľom môže byť zamestnávateľ, žalobkyňa sama ako SZČO alebo samoplatiteľ, alebo štát, a rovnako tak uviedla, v ktorých prípadoch sú platcami jednotlivé subjekty. VŠZP rovnako poukázala na prípady, v ktorých by žalobkyni zaniklo verejné zdravotné poistenie na území SR. Žalobkyňa bola VŠZP opätovne poučená, že v prípade ak nemá platiteľa poistného, je jej povinnosťou sa prihlásiť ako samoplatiteľ, pričom prílohu tohto listu tvoril aj vyplnený formulár, ktorý bolo potrebné len podpísať, ak bola žalobkyňa samoplatiteľom, keď tento pojem jej bol vysvetlený. Rovnako tak bola žalobkyňa poučená, že neuvedenie žiadnej kategórie platiteľa sa nebude považovať za splnenie jej oznamovacej povinnosti. Žalobkyňa bola riadne poučená, že v prípade ak na vyplnenom tlačive neoznámí predmetnú skutočnosť, a teda, že kto je jej platcom poistného, tak bude zaevidovaná ako samoplatiteľ a bude jej vyčíslený preddavok z priemernej mesačnej mzdy podľa § 20 ods. 5 zák. č. 580/2004 Z.z. vzhľadom na nesplnenie si oznamovacej povinnosti.

46. Kasačný súd v zmysle vyššie uvedeného mal za preukázané, že žalobkyňa bola VŠZP riadne poučená o povinnosti oznámenia platiteľa poistného v spornom období s tým, že musí uviesť jedného z vyššie uvedených platiteľov a aj o tom, že ak nemá platiteľa poistného, je jej povinnosťou sa prihlásiť ako samoplatiteľ. Zároveň bola žalobkyňa riadne poučená o povinnosti podať oznámenie na predmetnom formulári, ktorý VŠZP žalobkyni aj zaslala, pričom žalobkyňa neuviedla žiadny dôvod, prečo sa neriadila poučením VŠZP a neodpovedala v zmysle uvedeného poučenia riadne a na predmetnom formulári. V prípade, ak nevedela predmetný formulár správne vyplniť, bolo na nej, aby navštívila pobočku VŠZP, keď kasačný súd navyše zdôrazňuje, že VŠZP žalobkyni zaslala aj vyplnený formulár pre prípad, že táto je samoplatiteľom. V zmysle uvedeného kasačný súd mal za to, že si žalobkyňa oznamovaciu povinnosť nesplnila.

47. K námietke žalobkyne, že § 10b zák. č. 580/2004 Z.z. stanovuje, čo pokladá za zárobkovú činnosť, resp. príjem, z ktorého je poistenec povinný odvádzať poistné, nakoľko je však ženou v domácnosti bez akéhokoľvek príjmu, nemá príjem, z ktorého by platila poistné a bola by teda nútená vykonávať nejakú

zo zárobkových činností uvedených v § 10b zák. č. 580/2004 Z.z. a poberať tak príjem - pričom v zmysle Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno poslať na nútené práce alebo nútené služby, keď nikomu nemôže byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody - kasačný súd uvádza, že tieto námietky nepovažuje za relevantné. Žalobkyňa totiž predmetnými výzvami VŠZP nebola nútená k výkonu zárobkovej činnosti, jej povinnosťou nebolo vykonávať zárobkovú činnosť, ale jej povinnosťou bolo splniť si svoju oznamovaciu povinnosť voči VŠZP.

48. Kasačný súd k námietkam žalobkyne vzťahujúcim sa na výšku vymeriavacieho základu a na výšku preddavku poistného poukazuje na § 23 ods. 13 zák. č. 580/2004 Z.z. účinného do 31.12.2016, podľa ktorého žalovaný postupoval správne, ak aplikoval § 20 ods. 5 zák. č. 580/2004 Z.z. vzhľadom na nesplnenie si oznamovacej povinnosti zo strany žalobkyne. Kasačný súd tiež dodáva, že žalobkyňa bola o tomto postupe písomne poučená, skutočnosť, ktorá z pokladov spisu nesporne vyplýva.

49. K námietke žalobkyne, že krajský súd sa nevysporiadal s jej námietkou o splnení si oznamovacej povinnosti kasačný súd uvádza, že krajský súd sa s touto námietkou riadne vysporiadal v odseku 12 napadnutého rozsudku. Kasačný súd má tiež za to, že krajský súd v danej veci správne aplikoval ustanovenia zákona a riadne svoje rozhodnutie odôvodnil.

50. V zmysle vyššie uvedeného má kasačný súd zhodne s krajským súdom za to, že práve nesplnenie oznamovacej povinnosti žalobkyne odôvodňovalo postup VŠZP pri vyčíslení preddavku na poistné podľa § 20 ods. 5 zák. č. 580/2004 Z.z. z priemernej mesačnej mzdy žalobkyne ako platiteľke poistného podľa § 11 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. a jej zaevidovanie ako samoplatiteľa.

51. Skutočnosť, že rozhodnutia, či už žalovaného alebo krajského súdu, nie sú odôvodnené podľa predstáv žalobkyne nemožno považovať za porušenie jej práva, ak sú založené na správnych logických a odborných úsudkoch a argumentoch a sú vydané v súlade so zákonom, čo v prejednávacom prípade je splnené.

52. Ostatnými námietkami žalobkyne sa kasačný súd nezaoberal s poukazom na to, že z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR aj Ústavného súdu SR vyplýva, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia správneho súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces.

53. K ustanoveniu § 449 ods. 1 SSP, podľa ktorého musí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom, pričom toto ustanovenie v ods. 2 pripúšťa výnimky, pod ktoré ale oblasť zdravotného poistenia nespadá, kasačný súd uvádza, že jednou z vyššie uvedených výnimiek, v ktorých zastúpenie advokátom nie je povinné sú konania o správnych žalobách v sociálnych veciach, pričom podľa § 199 ods. 1 písm. e) a f) SSP sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie zdravotných poisťovní a Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a v danom prípade ide o rozhodovanie Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

54. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd rozhodnutie krajského súdu za vecne správne a kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť žalobkyne zamietol.

55. Kasačný súd zároveň rozhodol, že kasačnej sťažnosti neprizná odkladný účinok. Odhliadnuc od toho, že tento návrh žalobkyňa vôbec neodôvodnila, kasačný súd považuje za potrebné uviesť, že hrozbu závažnej ujmy musí sťažovateľ nielen tvrdiť, ale v súlade s ustanovením § 121 SSP o dôkaznej povinnosti aj preukázať, k čomu v danom prípade nedošlo. Je síce pravdou, že napadnutými rozhodnutiami bola žalobkyne uložená povinnosť zaplatiť VŠZP preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie za obdobie od 1. augusta 2011 do 31. decembra 2012, avšak táto skutočnosť nie je

sama o sebe dostačujúca na vyvodenie záveru o hrozbe závažnej ujmy, pričom je celkom očakávané, že vo vzťahoch vyplývajúcich z verejného zdravotného poistenia bude žalobkyňa zapojená do plnenia svojich platobných povinností. Najvyšší súd Slovenskej republiky nemá navyše žiadnym spôsobom preukázané, že by boli žalovanou podniknuté kroky vedúce k vymáhaniu predpísanej sumy. Žalobkyňa teda závažnosť ako ani vznik ujmy žiadnym spôsobom nepreukázala. Vo svetle uvedeného kasačný súd návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti v zmysle ustanovenia § 447 ods. 2 SSP v spojení s ustanovením § 188 SSP zamietol.

56. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že nepriznal účastníkom nárok na náhradu trov tohto konania, keďže žalobkyňa v tomto konaní nebola úspešná, žalovanému ho nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať a VŠZP v konaní pred kasačným súdom žiadne trovy ani nevznikli.

57. Tento rozsudok kasačného súdu bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.